Lodzer Tageblat № 99

Opłata pocztowa uiszcz. ryczałtem

פרייז 15 גראשען

לאָדזער טאָגעבלאַט

היינט 6 זייטען

24-טער יאהרגאַנג | 30 kwietnia 1931 r. | דאָנערשטאָג, פ׳ אמור, י״ג אייר תרצ״א | רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: פּיעטריקאָווער 16. טעלעפאָנען פון: רעדאַקציע 100-57, פון אַדמיניסטראַציע 100-47.

שרעקליכע שרפה אין א עקספּרעס-צוג

38 פּאַסאַזשירען אומגעקומען אין די פלאַמען; ווייטערע 36 מענשען שווער פערוואונדעט

שרעקליכע שרפה אין אַנ׳עקספּרעס-צוג

לאָנדאָן, 29. אַפּריל. (ט) לויט מעלדונגען פון קאַווערע האָט הינט אויסגעבראָכן א שרעקליכע שרפה אין עקספּרעס-צוג אלעקסאַנדרא — קאַווערע 38 מענשען, דערונטער 10 קינדער, זענען אומגעקומען. ווייטערע 36 פּאַסאַזשירען זענען שווער פערוואונדעט געוואָרען. פיל לערפערס זענען אזוי פערקוילט געוואָרען, אז מען האָט זיי נים געקאָנט דערקענען.

צווישען די הרוגים איז דאָ נאָר 1 אמעריקאַנער. דאָס פעלער האָט אַרומגעלאָפען דרך וואגאָנען דרייסיג קלאַס. נאָ־הענטערע פרטים פון דער שרעקלעכער קאַטאַסטראָפע פעהלען אויס.

שרפה איז נאפט-קוואַלען 12 אַרבייטער אומגעקומען

לאָנדאָן, 29. אַפּריל. (ט) אין גלאַר מאָמער (שטאָט מעקסאָס) האָבען זיך אָנגעצינדען פון אַנ׳אומגעקאַנטער סיבה די נאַפט-קוואַלען. 12 אַרבייטער זענען אומגעקומען אין די פלאַמען.

די רעטונגס-אַקציע איז זעהר פּעשווערט, צילוב דער גרויסער היץ. די שרפה דויערט.

100 הרוגים פון דער ערד-ציטערניש ביים קאַספּישען ים

מאָסקווא, 29. אַפּריל. (ט) לויט ידיעות, וואס קומען אָן פון טיפלוס, ווערט נשאַצט די צאָהל הרוגים פון דער ערד-ציטערניש אין וואַלטשעוואַן (אַרמעניען) אויף 100.

היטלער׳ס רעכטע האַנד ד״ר געבעלס איז געריכט פאַר בעליידיגען די יודישע רעליגיע

בערלין, 29. אַפּריל. (ט) אין פּראָצעס געגען היטלער׳ס רעכטע האַנד, ד״ר געבעלס, האָט דער פּראָקוראָר הינט געפאָרערט 1 יאָהר תפיסה אין צו בעצאָהלען 200 מאַרק געלד-שטראָף פאַר אַ רוח פערברעכען, דערוגטער פאַר בעליידיגען די יודישע רעליגיע.

פּויליש-פראַנצויזישע באַהן-געזעלשאַפט בעקומען דעם קאָנצעסיע-אַקט

וואַרשא (טעל׳ פון אונזער קאָרעספּאָנדענט.) היינט האָט מיניסטער קין אין בעגלייטונג פון וויצע-מיניסטער טשאַפסקי אויבערגעגעבען די פאָרשטעהער פון דער פויליש-פראַנצויזישער באַהן-געזעלשאַפט פאַר אויסבויען די באַהן-לייניע פון גדיניע ציז׳ן באַלטיק, דעם דאָקומענט פון דער ערטיילטער קאָנצעסיע. די סוב־סקריפּציע אויף די אָבליגאַציעס פון דער באַהן-הלואה וועט זיך אָנהויבען אין פראַנקרייך דעם 12. מאַי.

באַמבעז אטענטאַט אויף א צוג

פאָדבערודז 29 אַפּריל (טעלעפאָניש צום „לאָדזער טאָגעבלאַט״) היינט האָבען אונבענדעקטע פערברעכער געוואָרפען א צווייטע באָמבע אויפן באַהן וואָקזאַל אין פאדבערודז (שווענציאַנער פאָוויאַן). צום גליק זענען קיין מענשלי־כע קרבנות פון אויפרייס נישט געווען דאָגעגען דער וואָקזאַל איז שטאַרק בע־שעדיגט געוואָרען.

מיט אַ טאָג פריהער איז געוואָרפען געוואָרען א באָמבע אויף א צוג.

די פּאָליציי פיהרט א ענערגישע אויספאָרשונג מיט׳ן צוועק אויסצוגעפינען די אויספיהרער פון אַטענטאַט.

פּראָטעסטען געגען די סיים-וואַהלען אין לאָדז

וועלען בעטראַכט ווערען אין די נאָהענטסטע טעג אין העכסטען געריכט

וואַרשא (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) דאָס העכסטע געריכט מ״עש בקרוב צו בעטראַכטען די פּראָ־טעסטען, וואָס זענען אַרויסגעקומען פון פערשידענע וואַהל-קרייזען געגען די פאַרגעקומענע סיים-וואַהלען. צווישען אַרבעט וועט דאָס העכסטע געריכט בע־טראַכטען דעם 9. מאַי דעם פּראָטעסט פון וואַהל-קרייז 14 פון לאָדז פאָרצעם.

שעראַדז און לאָסק, אין דעם 1. יוני וועט בעטראַכט ווערען דער פּראָטעסט פון וואַהל-קרייז 13, לאָדז-שטאָט, נעגען די פאַרגעקומענע סיים-וואַהלען אין לאָדז. די צאָהל דעפּוטאַטען, וואָס זענען אַרבייט און סיים פון אַלע קרייזען, וועלכע האָבען אָפּגעגעבען פּראָטעסטען בע־טרעפט 76. דערפון זענען 36 פון ב.ב. און 40 פון דער אָפּאָזיציע.

מארד-פּראָצעס איז וואַרשא

וואַרשא. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) מיט אַ קורצער צייט איז אויף זשעראַוויאַ גאַס 49 אין וואַרשא אויסגעפיהרט געוואָרען אַ מארד. דער באַנדיט האָט פאַר׳ן אויספיהרען דעם מארד דערלאַנגט אַ זעק דער דינסט אונבער׳ן נאָמען אין אַ פערבלוטונגען אין זי געפאַלען צו פאָרען נאָכיעם, און דער מארד איז ענטדעקט געוואָרען, האָט מען די דינסט נאָך בעוועזען אָפּצוראַטעווען, אָבער פון שרעק איז זי פאַרלוירען געוואָרען.

הינט האָט זיך אָנגעהויבען דער פּראָ־צעס וועגען דאָזיגען מארד. דאָס גע־ריכט און צוויי אין שפּומאָל, וואו דער לעבען-געפלובענער ערות, די דונסט, אין אויסגעהערט געוואָרען.

די הכנות צום 1. מאַי אין וואַרשא

וואַרשא. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) די הכנות צום ערשטען מאַי אין וואַרשא זענען אין פולען גאַנג. הייראָהר וועט די פ.פ.ס. נעהן אין א געמיינזאַמער דעמאָנסטראַציע מיט׳ן בונד און די רעכטע פּועלי-ציון. די לינ־קע פּועלי-ציון, די אינאָפּהענגיגע, קאָ־מיגסטען אין ב.ב.ס. דעמאָנסטרירען בעזונדער.

ענטדעקט א קאָמוניסטישע דרוקעריי אין סאָסנאָוויעץ

סאָסנאָוויעץ 29 אַפּריל (טעלעפאָניש צום „לאָדזער טאָגעבלאַט״) די פּאָליציי האָט היינט ענטדעקט אין סאָסנאָוויעץ אַ קאָמוניסטישע דרוקעריי, עס זענען געפונען געוואָרען מ״ל אָפּגעזעצטע פּראָקלאַמאַציעס דעם 1 מאַי. אין צו־זאַמענהאַנג דערמיט זענען היינט אין סאָסנאָוויעץ פאָרגעקומען גרויסע אַרעס טען.

יודיש יונגעל אין וואַרשא צושניטע געוואָרען פון טראַמוויי

וואַרשא. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) אויף סמאַמשע גאַס אין הינט איבערגעפאָהרען געוואָרען פון טראַמוויי אַ דרייזעהאַלבען-יאָהריגן יודיש קינד גרליה שפּרינגער. דער טראַמוויי האָט בעם אומגלוקלוכען קינד אָפּגע־שניטען בוידע פיסלעך. אין אַ גוסס׳ען צושטאַנד איז דער קרבן איבערגעפיהרט געוואָרען אין שפּומאָל.

די ערשטע בעראַטונג פון אַראַבישען עקזעקוטיוו מיט דער רעגירונג איז שוין פאָרגעקומען איז ירושלים

לאָנדאָן, 29. אַפּריל. (ימא) נישט קוקענדיג אויף די אַראַבישע הבחשות, אז עס זענען נישט פאַרגעקומען קיין אומגעדהאַנדלונגען פון אַראַבישען עק־זעקוטיוו מיט דער אי״י-רעגירונג, טולם מען מיט פון די לאָנדאָנער רעגירונגס־קרייזען, אז די ערשטע בעראַטונג פון אַראַבישען עקזעקוטיוו מיט דער פּע־מיט און צוויי דעם הערשענדען קריזיס זענען ביי מיר די פרייזען רעדוצירט פון 25 ביז 40 פּראָצענט.

ערשטקלאַסיגע אַרבייט, סאַלידע בעהאַנדלונג

געדענקט דעם אַדרעס **Narutowicza 10** געדענקט דעם אַדרעס

ערקלערונג.

אין „לאָדזער טאָגעבלאַט״ נומער 88 איז געווען פערעפענטליכט אַנ׳אָפּע־נע וועגדונג אין וועלכער עס זענען בעשמיצט געוואָרען די ה״ה וו. מילגרוים, פּראַשקער און פּטאַשניק. איך ערקלעהר דערויס, אַז צו דער דערמאָנטער מודעה האָב איך קיין שייכות נישט.

וויצע-פּרעזעס פון פעראיין „נותן-לחם״

(—) דוד חמץ.

וויכטיג פאַר אַלע

דער בעוואוסטער מאַלער - מייסטער ז. וועלניאַרזש נאַרוטאָוויטשע 10

צוריקומענדיג פון אויסלאַנד נעמט אָן פערשידענע מאַלער-אַרבייט ווי: לאַהם-אַרבייט, אַלעינע און טאַפּעיטען לויט׳ן אויסלענדישען סיסטעם מיט די נייעסטע טעכנישע מאַלער-מאַשינען

בעמ.: צוליב דעם הערשענדען קריזיס זענען ביי מיר די פרייזען רעדוצירט פון 25 ביז 40 פּראָצענט.

ערשטקלאַסיגע אַרבייט, סאַלידע בעהאַנדלונג

געדענקט דעם אַדרעס **Narutowicza 10** געדענקט דעם אַדרעס

איך האָב אינטערעס פאַר

בערלינער הייזער

פערקויפער אָדער היפּאָטעקען-זיכענדע, בעט איך מיט מיר זיך צו פערשטענדיגען

Graubart Hotel-Polonja Pokój 311.

פון 2-10.30 און פון 4-6 נאָכמיטאָג.

Starszy Felczer

M. Rubinstein

וואַסאַרניע 57

שטעלט פּאַקען מיט פרישע קראַוויאַנקע און גיט אַרויס צייגנישען.

נעמט אָן פון 9-10 מיטאָג און 7-9 אָוונט. טעל. 178-12

פלעגט די פיס

PEDICURE

S. Łódzki

Traugutta 5 (Krótka) m. 18, tel. 170-37

נעמט אָן פון 11-2 און פון 4-7 נאַכט. אַסיסטענט ביי מיסטער עלעמאַן (הינער-אויגען, אָנשטאָלט אי וגדאָן) ספּעציאַליסט צו בעזייטיגען היהנער-אויגען און האָרנהויטווי אַריינגעוואַקסענע נעגעל אָהן שמערצן.

Dr. med.

G. Gersztajn

ספּעציאַל-אַרצט פאַר אויגען-קראַנקהייטען

Traugutta 12 טראַוגוטע

Telefon 175-10

נעמט אָן פון 11 ביז 1 און פון 7 ביז 8 אָוונד.

Dr. med.

Gustawa Zand-Tenenbaumowa

פרויען-קראַנקהייטען און אָקושעריע

האָט זיך איבערגעטאָן

אויף פּיעטריקאָווער 109

טעלעפאָן 220-25

Dr. M. GOLDFARB

זאַוואַדזקע 18, טעל. 115-93

הויט, האָר און געשלעכטס-קראַנקהייטען

אזכרה

מאָרגען פרייטאָג פ׳ אמור, י״ד אייר (פסח-שני) צו דער 19-טער יאָהרצייט פון הרב הגאון הצדיק רבינו

אלי׳ חיים מייזל ב״ר משה זצ״ל

וועט אין דער תלמוד-תורה, יאַקובאַ-גאַס 6, וועלכע ער האָט געגרינדעט מיט 58 יאָהר צוריק, פּינקטליך 11 אַ זייגער פריה אָנגעריכט ווערען אַ מייערליכע אזכרה לנשמתו הטהורה.

גלייכצייטיג וועט אויפ׳ן בית-החיים געמאַכט ווערען אזכרות לנשמתו הזהרה, פרייטאָג, אין טאָג פון דער יאָהר-צייט, ווי אויך זונטאָג, פ׳ בהו״ב, אָנפאַנג פון 8 אַ זייגער פריה אָן.

אַלע אונזערע חברים, ווי אויך פערוואַנדטען און סימפּאַטיקער פון הרה״ג זצ״ל ווערען געבעטען פּינקטליך אין צאָהלרייך צו ערשיינען.

די פערוואַלטונג.

בעמערקונג: טראַמוואי נומער 1 און נומער 6 קורסירען ביז׳ן בית-החיים.

Dr. Wołkowyski

צעגיעלניאַנאַ 4

פריהער (צעגיעלניאַנאַ 36)

טעלעפאָן 216-90

ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט וועניריש קראַנק־הייטען און מענער-שוועכע. אַלע-אַרט אַנאַליז בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-שטראַלען.

נעמט אָן פון 9-2, און פון 5-9 אָוונד.

בעזונדער וואַרטע-זאַל פאַר פרויען.

Dr. Niewiażski

ספּעציאַליסט

פאַר סיפיליס, טריפּער און מענער-שוועכע

בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-שטראַהלען

און עלעקטרא-טעראַפּיע אַנאַליזען.

פאַר דאַמען ספּעציעלער וואַרטע-זאַל.

אַנדזשעיאַ 5 טעל. 159-40

נעמט אָן פון 8 ביז 11 פריה, און פון 5-9 אָוונד.

זונטאָג פון 9 ביז 1 אַ זייגער נאָכמיטאָג.

Dr. Reicher

צוריקגעקעהרט

ספּעציאַל אַרצט

פאַר מענער שוועכע הויט האָר און וועניר, קראַנק הייטן דיאַטערמיע-בעהאַנדלונג און עלעקטרא-טעראַפּיע

פאָלודניאָוואַ 23 טעל. 201-93. נעמט אָן פון 8-11 פריה און פון 5-9 אָוונד, זונטאָג פון 9-1 מיטאָג.

פאַר אונבעמיטעלטע לעטשיצע פּרייזען

Dr. med. A. Szpryngier

אָקושעריע און פרויען-קראַנקהייטען.

נעמט אָן אין לעטשניצע „צענטראַלנאַ״ פּיעטריק. 62 פון 3-4 און אין דער היים קילינסקיעגאַ 30 פון 5-7 נאָכמ׳ טעל. 222-27

Dr. med. Adam Bender

אינערליכע ספּעציעל האַרץ-קראַנקהייטען

נאַרוטאָוויטשע 30, טעל. 214-75

נעמט אָן פון 5 ביז 7 נאָכמ׳.

סמאַרשי-פעלדשער

B. Joskowicz

שטעלט פּאַקען טעגליך מיט פרישע קראַוויאַנקע און גיט אויך אַרויס שוויאַדעצטוועס

פּולנאַצנאַ 4 Północna טעלעפאָן 141-86

נעמט אָן פון 8-11 און פון 4-6 אַ זייגער אָוונד.

Dr. med. H. Różaner

ספּעציאַליסט פון הויט- און וועניריש קראַנקהייטען

און קינדערלאַוינקייט

נאַרוטאָוויטשע 9, טעל. 128-98

נעהמט אָן פון 8-10; 5-8 אָוונד

א ספּעציעלער וואַרטע-זאַל פאַר פרויען.

Dr. A. Mazur

וואַסאַדניע 65, טעל. 166-01

נעמט אָן פון 1.30-10 און פון 4-6 אָוונד.

ווייטערדיגע חורבנות פון דער פערפלייצונג

הונגער-נויט און טיפוס קראַנקהייטען בעדראָהען די יודישע בעפעלקערונג

ווילנא, 29. אַפּרילן. (כפ"צום „ל. טאגבל.") דאָס שטעטעל דרויא, וואו לינס אויף דער לעטלענדישע־פּוילישער גרעניץ, האָט שרעקליך געלוטן פון דער פערפלייצונג. דאָס גאַנצע שטעטל שטעהט אונטער וואַסער. די בעפעלקערונג האָט קוים געזונען זיך צו רעטונג דאָס לעבן. בטעם אַלע הויזער און שטעטער זענען הולצערנע און דאָס וואַסער האָט זיי לטבט פערטראָגן פון די ערטער. איבער דער דונע זעהט מען שווימען הולצערנע הויזקעס. די בעוואוינער, וואָס האָבן זיך נישט בעהיטן צו ראַטעווען, זענען דערטרונקען געוואָרען.

די אַלטע שול אין דרויא, וואָס האָט אַ קונסטפול געשניטצטן בערעמער, וועלכער איז דאָס אַלטע בעטהויז פון דער לעטלענדישער פּוילישער גרעניץ, האָט שרעקליך געלוטן פון דער פערפלייצונג. דאָס גאַנצע שטעטל שטעהט אונטער וואַסער. די בעפעלקערונג האָט קוים געזונען צו רעטונג

לאָדזער טאָגעבלאַט

דער רעדאַקטאָר נעמט־אָן פון 5 ביז 7 אין אָוונד
נישט בעשטעלטע מאַנוסקריפּטען ווערען נישט צוריקגעשיקט.

אדרעס: Lodzer Tageblat", Łódź, Piotrkowska 16 Skz. poczt. 16
טעלעפאָנען: רעדאַקציע 100-57, אַדמיניסטראַציע 100-47.

אונזער האַנדעלס־מיניסטער און זיין כשוף־שטעקעלע

אין פּוילען קרעכצט אונטער דעם וועלן חלף פון ווירטשאַפטליכן קריזיס, די אויסזיכטען אויף דער נאָענטער צוקונפט זענען אויך נישט אַזעלכע גלענצנדיג. דאָס דריינגענדיג מומענט פון דער נויטיגונג צו דריקען די שכירות פון די אַרבעטער האָט זיך אַרויסגעוויזען פאַר אַלע מיט 2 עקן, וועל דער מלוכה אַליין וועט פון איצט אָן מוזען אויך אויף דער הוצאה־פּלבוש אין אויף אַ שיך. און דאָס זיך ממילא ווייטער מוזען אָפּריפען פון פרוון פון סוחר און אויף דער אַרויסגיב פון דער אינדוסטריע. הכלל, אַלץ גוט, פון אַלץ זייטען שלעכט, מ'נעמט זיך און עפּוס אַ פּאָר'פּישוס'מען אויף עקאָנאָמיסטען בעשלאָן זיך דאָס אויגען די סיפּות פון ספּעציפישען פּוילישען קריזיס. דער אינסטיטוט צו פאָרשען די קאָניונקטור זאַמעלט מאַטעריאַלען און אויפן טאָד פון ציפערן פון אַרויס פּוילעטונען וועגען דער לאַגע. אָבער ווייטער נעהמ עס דערווייל נישט.

אַז אָט און געקומען דער האַנדעלס־מיניסטער פּרוסמאָר און אויסגעפרעגען פּישוס־שטעקעלע צום פּאָר'פּישוס'מען אויף. אויך מיט דעם קריזיס, מיט דער נויט און מיט דעם דלות! און דאָס דאָזיגע פּישוס־שטעקעלע איז נישט עפּעס אַנדערש, ווי דער האַנדעל. פערשטעהט זיך — דער יידישער האַנדעל.

דער מיניסטער האָט, נעמלוך, אַנגעזעהען, אַז עס זענען פאַרהאַן צוויל סוחרים און האַנדלער אין פּוילען. יעדע פאַר שריט אַ געוועלבעל, און דערפון איז די קאָנקורענץ צווישען זיי גרויס. און ממילא — מוזען זיי בלעבען אויף געראַקטע צרות. און אַז דער סוחר איז אויף געהאַקטע צרות, איז לא די, וואָס ער איז נישט אַ שטיוי־פּונקט פאַר'ן פאַבריקאַנט, נאָר דער פאַבריקאַנט מוז נאָך איזום זעהען אינטערעסירט, אין דאָס פרעגט צום קריזיס.

קיין מסקנות צוהט דער מיניסטער דערפון נישט אַרויס. ער שטעלט נאָר פעסט אַ פאַקט, אַנ'אמת וואָס קאָן נישט אָפּגעפרעגט ווערען: דער האַנדעל איז צופיל צופּלוצלעכ און דאָס טויג נישט פאַר דער וועלט־קריז.

דער מיניסטער דאָט טאַרע אין דעם אינטערוויו: נישט אָנגעוועזן, וואָס מען דאַרף צו טון, אָבער די מבע פון אַ מיניסטער, און פון אַזאַ מיגנוטטער, זיי פרוסמאָר, איז נישט סתם אַזוי זיך, דאָס האַרץ אָפּצוגעדען.

און ווער עס נעדענקט נאָך די ווערסיעס, וואָס זענען מיט אַ פּאָר חדשים צוריק אַרומגעגאַנגען וועגען די שרשי־דעגע פּראָיעקטען פון מיניסטער פרוסמאָר בנוגע דעם האַנדעל, דער וועט גע־פינען אַ סמיכיע הערשות צו שען יענע פּלענער און זענע אַיצטונג ווערטער.

און פון די דאָזיגע ווערטער איז צו זעהען, אַז אויף די שוואַכע פאָזיציעס פון יידישען האַנדעל גרויט זיך עפּעס.

— פּס.

מ'קען ענדערן דאָס גע־שלעכט אָהן אָפּעראַציע

נייעסטער איינגעגעבענער עקס־פּערימענט פון פּראָפ. שטיינאַך.

ווי ען, (ט"א). אַנ'אונגעוועהנלעכע סענסאַציען אין דער וויסענשאַפטליכער וועלט האָט אַרויסגערופען דער לעצטער אַטענגעבענער עקספּערימענט פון פּראָפעסאָר שטיינאַך, וועלכער בעצוועקט צו ענדערן וואָס געשלעכט פון אַ בעל־חי אָהן אַנ'פעראַציע. די עקספּערימענטן דער האַלטען דעם אינגעגעבענעם עקספּערימענט פאַר דער גרעסטער דעוועלאָפּיציע אין דער פּשיכאָלאָגיע. דע רדאָזענער עקספּערימענט זאָל בעוויזען, אַז עס איז מעגליך צו ענדערן דאָס געשלעכט. נישט דורכפיהרענדיג קיין דריזען־אָפּעראַציע. דאָס זאָל מעגליך זיין דורך בעלעכטונג מיט אוקס־שטראַהלען אָדער דורך גאַמעטען־אַנשפּרי־צונג.

ווי בעסאַנט, איז פּראָפ. שטיינאַך אַ יוד. אויך זיין ערשטער אַסיסטענט ד"ר ה. קון איז פון יידישער אָפּשטאַמונג.

וועגען דער יידישער ענציקלאָפּעדיע

בערלין, (יט"א) דער קאָמיטעט פאַר דער ענציקלאָפּעדיע און יידיש האָט בעשלאָסען, אַרויסצוגעבען די ענציקלאָפּעדיע אין דייטשלאַנד. די רעדאַקציע וועט זיך געפינען אין בערלין.

דער בעקאַנטער עקאָנאָמיסט און יוריסט ד"ר מ. גערגעל פאַהרט אָפּ אין די נאָענטסטע טעג אין די פאַראייניגטע שטאַטען, וואו ער וועט פיהרען אַנ'אַקציע פאַר'ן נעדאַנק פון דער יידישער ענציקלאָפּעדיע.

דער שווערער קריזיס לערנט אונז נייע פאָרמען פון געגענזייטיגען קרעדיט־צוטרוי

די פעראייניגונג פון די וסלאַדען־בעזיצער פון דער לאָדזער האַנדעלס־באַנק. — אַ קרעדיטאַרעז־פעראיין אין לאָדז מיט וויכטיגע פערזענליכקייטן אין דער שפּיץ

(פּאַנציעל פאַר'ן „לאָדזער טאָגעבלאַט")

פון וויקטאָר סאַהר

קאָמערציעלער קאָנסולענט פון פּערוויגאַליסען גענעראַל־קאָנסול אין היען.

אונדזיסטריע־אונטערנעהמונגען. אויך מיין דערזאָגטער יענע פירמען, וועלכע זענען געוואוינען צו מאַכען איבער זיך אַ גערוכמס־אויפזיכט, אָדער בעסער געזאָגט — אַ גערוכטליכען מאַראַטאָריום. אָדער צו ערקלערען אַ „קאָנקורס". פונקט ווי אין אַ מנהה שלעפּט אונז געפאַלענע פירמע מיט די צוטרעטע. די אונסאַלוועניטען אין די קרעדיטאָרען זענען הויפּטזאַך אין האָבען נישט קיין צוטרוי אין אַנדער צום צוטרוי פאַר דעם אונצעלנעם קרעדיטאָר. אין זעהר שווער זיך צו שאַפען די זוכערהייט, אַז ער וועט ערפיליען זיינע נערעכטע פאָדערונגען.

אין דייטשלאַנד, עסטרייך, פראַנקרייך און אַנדערע לענדער פון אוראָפּאַ נעניסען די קרעדיטאָרען זיינע צעהנדלינגער יאָהרען די שין פון אַ ספּעציעלער אונסטוטיגיע, וואָס רופט זיך קרעדיטאָרען־פעראיין, וועלכער האָט שוין מיט זיין טעטיגקייט אויסגעמוטען פיל קאָנקורענטען פון גרויסע פירמעס און דערמיט פאַרשפּאַרט די גרויסע יאָהרמעס. די קרעדיטאָרען געטען איבער וועלכע פאָרעדרונגען דעם פעראיין, וועלכער פערמעדט פון דעם מאַמענט אַן די אינטערעסען פון דעם קרעדיטאָר.

ווען איך בין מיט יאָהרען צוריק געקומען פון עסטרייך קען לאָדז האָב איך נאָרגישט געהאַט ברעה זיך צו פערנעהמען מיט רעגולירען באַנקראָטען אין דאָך האָט דער גורל געוואָלט, אַז איך זאָל ווערען, ווי מען זאָגט עס אין שפּאַס — אַ רעגולאַטאָר". איך בין דעמאָלט אַראָפּגעקומען קען לאָדז אין די ענינים פון דער אַלמנה נאָך מיין בעשיצער אין פרענד, דער ס. ס., וועלכער האָט דאָ אין לאָדז אויסערגעלאָזט אַ ירושה. איך האָב דאָ אַלץ געבראַכט אין אָרדנונג און די אַרבעט איז געקרוינט געוואָרען מיט אַ רפאָלן, און איך האָב געהאַט דאָס גליק אַדער דאָס אונגליק, זיך ווייטער צו פערנעהמען מיט אַזעלכע ענינים. פון אַזוי זעט איז דאָס מיר זעהר גוט צו גיין געקומען, ווייל איך האָב דערמיט געהאַט די מעגליכקייט זיך גוט צו פּעקענען מיט די געשעפטליכע פערהעלטנישען פון די לאָדזער פאַבריקאַנטען און סוחרים.

אַ מענש, וואָס פערנעהמט זיך מיט עקאָנאָמישע פאָרשונגען, קאָן מיין דעם איצטיגען וועלטשאַפטליכען קריזיס אַרויסציהען די מסקנות און אויספיהרונגען, וואָס זאָלען וועזען דעם וועג פון די נייע האַנדעלס־פערהעלטנישען, האָב איך קודם־כ אין זינען די נויט־לעדיגע

ווער עס איז דער שעפער פון'ם גע־דאַנק צו שאַפען אַ פערוואַנטונג פון די וויקלאַדען־בעזיצער אין דער לאָדזער האַנדעלס־באַנק — „שוטינגס די געשוטס־מע". אָבער עס איז זיכער, אַז די דאָזיגע פערוואַנטונג איז דאָס אונציטיגע ריכטיגע, נישט נאָר בלויז פאַר די וויקלאַדען־בעזיצער, נאָר אויך פאַר די באַנק אַליין. איך בין אויבערצייגט, אַז דער קאָמיטעט וועט פערלעכטערן די פערהאַנדלונגען, אונטערלעגען פון נישפאַרען, אין וועט אַז בערעכטען ערציעלט ווערען אויף אַ גערעכטען ווייג.

אין דער אונטערנעהמונג פון דער פראַקטיק און אונטערפרעמונג פון דער נייער אין יערען לאַנד. עס איז אונבעדינגט אונס פון די שווערסטע פּראָבלעמען צו לעזונג אונטערלויך צו מאַכען דאָרכ'ן נעריכט אַלען די פערשיידענע מוספּריכען און בעזונדערלעכטען בעי אַ קאָנקורס. נאָר אַ כפּעציעלווערטע אינסטיטוציע איז בפה דאָ עפּעס צו שאַפען דאָריקאַלעס און צו געבען די גאַראַנטיעס, אַז דורך איהר פונקציע, וועט שטיצט זיך נישט אויפ'ן פּערדינסטען, וועט אַלץ פאַרזיכטען לאָיאַל.

איך מיין אָבער אויך אויפמערקזאַם מאַכען דערויף, אַז דער סטראַזען מיין זיך פערנעהמען אויף מיט ערמעלען זענע טעמלודיגע סוחר'ישע אַנפאָרמאַציעס. די קרעדיט־טראַנזאַקציעס ווערען פערלעכטערט, ווען עס געפינט זיך אַנ'אונסטוציע, וועלכע גיט נישט קיין פעדעלטערטע אויסמאַטישע יידיעות נאָר בעהאַנדלט אונצעלנעם פאַל אונטערוודעל.

עס איז מיר געלונגען צו געווינען אַ קרוזן פון פערזענלכקייטען, וועלכע האָבען געגעבען זיינער חסכמה אַרענצאַרעטען אין דער פערוואַלטונג און אין דער דעווזיאָנס־קאָמיסיע פון דעם קרעדיטאָרען־פעראיין. וואָס האַלט זיך אויפ אין גרינדען אין לאָדז. דער נאָמען פון די דאָזיגע פערזענלכקייטען און אַנ'ערבות, אַז די נייע אונסטוטיצע וועט זיין לעבעדיג־פעהיג און פערדינען דעם צוטרוי. עס וואָלט געווען געוואונשען, אַז לאָדזער סוחרים זאָלען זיך אַרויס־נעמען פון דעם ענין.

—0=0—

יוגאָסלאַווישע פּרעמיער און מיניסטאַרען

איינגעשריבען אין גאָלדענעם בוך פון קרן קימת־לישראל

בעלגראַד, (יט"א) דאָ איז באַגעקומען אַ פּערליכע זיצונג פון יוגאָסלאַווישען קאַבינעטס־ראַטס און קרן־קימת, אויף וועלכער עס איז בעשלאָסען געוואָרען אין גאָלדענעם בוך פון קרן־קימת, אַלע מיניסטער פון דער יוגאָסלאַוויטש פאַר זיי ערע פערדינסטען אויפ'ן געביט פון פערמעדיגען די יידישע אייגענשאַפטען פאַרויס. צו דער פערזאַמלונג איז געקומען אַ פּאָר שטעהער פון קרן אַלעקסאַנדער און אַנגעגע העכערע ערגיגונס פאָרשטעהער. דער פּרעזע ער געז. דשיוקאָוויטש האָט אויף דער פערזאַמלונג צוגעשיקט אַ וואַרימע בעגריסונג, און וועלכער ער שרייבט צו. אַנד.: „אַזאַר זאַך איז אַ געדאַנקע, אין דערויבער וועט אידר שטענדיג געניסען פון יוגאָסלאַוויע'ס אונטערשטיצונג".

דעלעגאַציע פון יידישע פאַרלאַמענטאַריער

ביים רומענישען פּרעמיער פּראָפ. יאָרגאַ

בוקאַרעסט, (יט"א) דער פּרעמיער־מיניסטער יאָרגאַ האָט אויפגענומען אַ דעלעגאַציע פון יידישע פאַרלאַמענטאַריער פון רומעניע, וועלכע האָבען אויסגעדריקט אַ דאַנקבאַרקייט פון רומעניע פון דער אַנערקענונג פון דער רומענישער מדינה־פּאָליטיק. דער פּרעמיער האָט אויפגעוועזן אויף דער אַנערקענונג פון דער רומענישער מדינה־פּאָליטיק אין בעשלאָסען אַ פּאָליטיק פון פרידלעכע אַנטוויקל

לאדזן
30 אַפּריל 1931
זון אויפגאַנג: 4.12
זון אונטערגאַנג: 6.56
דאָנערשטאָג, י"ג אייר תרצ"א פ' אמור

טאָג-בראַניק

שטיצע-אויסצאהלונגען פאַר אַפּריל

היינט דאָנערשטאָג הויבט מען אָן אויסצאָהלען די אונטערשטיצונגען פאַר אַדמיסטראַציע פאַר'ן חודש אַפּריל אין פיזראָ אויף דער נאָס 28 שיכּר-פּילק 32.

די שטיצע בעקומען היינט די בעבעטינטע, וואָס זייערע נעמען הויבען זיך אָן מיט — A ביז K איינשליסליך
פרייטאָג — L ביז R איינשליסליך
שבת — T ביז Ž איינשליסליך
אַלע מאָנען מיטנעהמען זאָרגע דאָקומענטען.

קאַנדידאַטען-ליסטעס צו די קהלה-וואַהלען

פון 5. ביז'ן 11. מאַי וועלען אָפּגעגעבען ווערען אין לאָדז די קאַנדידאַטען-ליסטעס צו די וואַהלען פון אַ נייער יידישער קהלה.

פון לאָדזער האַנדעלס-געריכט

„נאַדזאַר" פאַר גראַף זשעוואַווסקי

געריכטס-אויפזיכטעי פאַר 2 אַנדערע פירמעס

(5) דאָס האַנדעלס-געריכט האָט בעכטען בעשטימט אַ „נאַדזאַר" איבער'ן גראַף קאַזשימיעזש - העגריק-ווינצענטי זשעוואַווסקי, דעם אייגענטימער פון פאַלוואַרק בראַטאַשעוויצע, ביי גלאָוונאָ. דער גראַף פיהרט אַ קראָכמאַלנע אין גלאָוונאָ, אַ ציגעלניצע, אַ דאַמף-טאַרטאַק און אַ וואַסער-טאַרטאַק, אַ מיהל אין בוקאָווינע אין בעזיצט אַ גוט בארובקאָ.

דער בילאַנס פון גראַף'ס אונטערנעמונגען שליסט זיך מיט 5 מיליאָן 477,888 זל. פון וואָס דער אייגענער קאַפּיטאַל בעטרעפט 2 מיליאָן 235,082 זל. אַזויפיל בעטרעפט טאַקע דער איבערגעוויכט פון די אַקטיוועס איבער די פאַסיוועס.

אַלס אויפזעהער זענען נאָמינירט געוואָרען אַדוו. ראָמאַן ווייניקאָניס און העגריק ווייגאַרטנער, ריכטער-קאָמיסאַר איז ה' האַמבורג.

* * *

אַ געריכטס-אויפזיכט איז אויך בעשטימט געוואָרען דער פירמע „. שאַפּיראָ", פאַפּיר-האַנדעל אויף ציגעל-גאַס 39.

דער בילאַנס שליסט זיך מיט דער סומע פון 162,829 זל., דער איבערגעוויכט פון די אַקטיוועס בעטרעפט 18,521 זל.

אַלס געריכטס-אויפזעהער איז בעשטימט געוואָרען דער סוחר אַנסטאַנטי פראַדוו, אַלס ריכטער-קאָמיסאַר צמיל האַדריאַן.

* * *

אויף דער פאַבריקס-פירמע פון בוימוואָל-אויסאַרבייטונגען „ווינדמאַן, ווייץ און יאַכימאָוויטש" (פיעטערק, 85) איז בעשטימט געוואָרען אַ „נאַדזאַר" אויף 3 חדשים.

דער בילאַנס בעטרעפט 1 מיליאָן 948,349 זל., דערביי בעטרעפט דער אייגענער קאַפּיטאַל 549,799 זל.

געריכטס-אויפזעהער זענען דיר. אָסקאַר אַבראָל און אינזש. באַלקאָווסקי, ריכטער-קאָמיסאַר — ראַטשענצקי.

די ביטע פון קרעדיטאָרען צו שטעלען די פירמע אונטער אַ אויפאַדלאַשטש איז אָפּגעוואָרפען געוואָרען.

געגען רייסען די לוינע

פון די שטאַטישע בעאַמטע

(ד) די גייסטיגע אַרבייטער, וואָס זענען אָנגעשטעלט איז לאָדזער מאַגיסטראַט, האָבען דערלאַנגט אַ מעמאָריאַל צום מאַגיסטראַט, אין וועלכען עס ווערט געבעטען, אויסצו... זיי דעם 1. מאַי די פענסיעס צו... מיט'ן 15-פּראָצענטיגען צושלאָג, אָהער.

ל"ג-בעומר וועט היי-יאהר געפייערט ווערען מיט גרויס פאַראַד

זייט אַ רייהע יאָהרען איז ל"ג-בעומר, דער יודישער פריהלינגס-יום-טוב פראָקלאַמירט געוואָרען דורך דעם קרן קימת לישראל אַלס טאָג פון דער יוגנט. אין דעם טאָג קומען געוועהנליך פאַר אויספלוגען און פערשידענע מייערונגען אויף דער פרייער לוסט.

דער היגער קרן קימת קומט מאַכט אַלע מעגליכע אָנשטרענגונגען אַז די היי-יעהריגע ל"ג-בעומר צו געלען אויספאַלען זעהר זאַנט, אויסער די טראַדיציאָנעלע מעל-אָקציעס וועלען אויך דאָ איינגעאָרדענט ווערען אַ גאַנצע פעראַנשטאַלטונגען אויפ'ן ערשטן געהט דער טראַדיציאָנעלער אויספלוג אָרגאַניזירט דורך דער הקימת מיט דער בעטייליגונג פון היגער אָבטייליונג פון וועלט פון „ממבי".

דער אויספלוג וועט פאָרקומען סטאָג, ל"ג-בעומר דעם 5 מאַי, גענד וועט זיך צוזאַמענטרעפען אַ בעשטימטען זאַמעל-פּונקט 8 אַ פריה און מאַרשירען קיין העלנאָכמיטאָג קומט מאָר אַ אַלגרויסע פייערונג, פאַרנאַכט קערט צוריק אין שטאָט, פאַרמירט שעהנעס פאַראַד-צוג.

אייגענטימער פון 2 פאַבריקען דערשיסט זיך צוליב צאהלונגס-שווערינקייטען

זעלבסטמערדער שטאַרבט איז שפּיטאָל

(—) נעכטען פריה איז אין לאָדז בעגאַנגען זעלבסטמאָרד אַן אייגענטימער פון 2 פאַבריקען: פון אַ פאַבריק פון זאָרא-וואַסער און אַ פאַבריק פון מושטאַרדע. היידע פאַבריקען געפינען זיך אויף מיעדזשאַנאַ-גאַס 22 שייבלער'ס ראַיאָן.

דער זעלבסטמערדער איז דער 45-יעהריגער סטאַניסלאַוו טאַמאַשעווסקי.

פאַר-אַ-יאָהרען האָט טאַמאַשעווסקי צוליב זיין געדריקטען מאַטעריעלען מצב געמוזט פערקויפען זיין הויז אויף באַלוט-זשעלאַנאַ 26. פאַרן געלד פון הויז האָט ער געדעקט זיינע חובות און ווייטער געפיהרט זיינע צוויי אונטערנעמונגען. דער קריזיס האָט אָבער אויך די ביידע פאַבריקלעך נישט אויסגעמיטען און ט. האָט זיך ווידער איינגע'חוב'ט.

סין צרות איז ער שווער קראַנק געווארען. אינצווישען זענען געפאַלען פּראָטעסטען אויף זיינע וועקסלען, און דאָס האָט איהם צום איבעריגען שוין דאָקוטשעט. אַ צולאָג צו די צרות איז געווען זיין איינזאַמקייט. מיט זיין ווייב האָט ער נישט געוואוינט צוזאַמען.

עהערנעכטען אָוועגד האָט ער געהייסען זיין דינסט אויפרוימען די וואוינונג. ער האָט איהר אָפּילו געהייסען פּרעגען אין אָרדנונג די שענק. דאָס מיידעל האָט דאָס געטון. נעכטען פריה ווען אין שטוב איז אַלץ געווען שעהן צוגעקליבען, האָט טאַמאַשעווסקי זיך אָפּגעזיר'ט, געגעסען פריהשטיק און לייגענדיג אין בעט, אַריינגעשאָסען זיך מיט אַ רעוואָלווער אין דער שלייף אַריין.

דער אָפּהילך פון שאָס האָט אַלאַרמירט די שכנים, זיי האָבען אָבער שוין געפינען טאַמאַשעווסקי'ן אין אַ טייך בלוט.

די „גיכע הילף" האָט איהם אָפּגעפיהרט אין שפּיטאָל אויף דרצוונאָווסקע גאַס. וואו ער איז געשטאָרבען אַרום 9 פריה.

הייגט אָפּצייכען - טאָג

לטובת דער קינדער-היים „הרצ"

אַזוי פון די וויכטיגסטע געשעפטן אַקטיוו פּלאַנען אונטערנעמונגען אין אונזער שטאָט איז די אַרגאַניזאַציע „הרצליה", וועלכע האָט זיך קונה שם געווען מיט אַזאַ פּרוכטבאַרער טעטיגקייט לטובת אָרמע קינדער. אין דער אַבראַנקע ווערען אויסגעהאַלטען איבער 100 קינדער פון די אַרומסטע שכנים פון דער יודישער בעפעלקערונג.

זיי בעקומען דאָ עריהונג און נאָלען יודישען גייסט, עסען אַ דונג און געפינען זיך אַ גאַנצען אָנטייל דער אויפזיכט פון דער פּרעפעקטורע.

הייגט דאָנערשטאָג קומט פאָר דער אָפּצייכונג-פערקויף לטובת דער אַבראַנקע.

אַרבייטער בעטען העלפען דער לאָדזער אינדוסטריע כדי אויסצומיידען רעדוקצי...

געלעגען זענען אָפּגעהאַלטען געוואָרען פערזאַמלונגען פון די פאַבריקס-רעלאַטעען בנוגע דער אַקציע, וואָס די טעקסטיל-אַרבייטער דאַרפען אונטערנעהמען, ווען די רעדוקציע זאָל ווערען דורכגעפיהרט. וויל בעוואוסט, ריכט מען זיך אַ לייאַרע מאָן, אַז די טעקסטיל-אינדוסטריע זאָל קינדיגען דעם פּעדפלוכבענדען אָפּטאַן.

ס'איז אָנגענומען געוואָרען אַ רעזאָלוציע, אויסצואַרבייטען אַ מעמאָריאַל דער רעגירונג מיט דער נויט קומט צו העלפען דער אינדוסטריע אַזוי אַרום צו פערהיטען די פון רעדוקציע און אַרבייטסלאָזיקייט.

ראַדיאָ פראָגראַם

דאָנערשטאָג 30 אַפּריל

לאָדז (233,8) 11.58 שעה צייכען, ריכט און פאַרלעזונג פון מעגליכען אויך קינד און מעסער רעפּערטואַר מאָנען מוזיק 12.35 טיל קאָנצערט פון שאָזער מיליהאַרמאָניע 2. פאַרטראָג דאָבושאַנסקע „לילי" אין בלומען און (טר. פון ראַדיאָ) 2.40 קאָמוניקאַט פון פאַר לופט און נעגען גאַז נעגרעסען 2.55 פאַרטראָג פון קראָקע „שאַקיר מוזיקאַליזירונגס-מעטאָדע פון ראַדיאָ. 3.30 פאַרטראָג פאַר מאַטאָרישיסטען פון דרייי אויפשאַנונגען פון —1794" פון פראָס. ה. מישאַשיצקי (טר. שע) 3.50 פאַרטראָג פאַר מאַטאָרזישיסטען ראַמסקי" פון פראָס. אַדאַמטשעווסקי 4.10 קאָמוניקאַט פאַר שיסער און גראַנאַשען אַלטען פון וואַרשע 5.15 פאַרטראָג פון דער אַ. ט. „יי לעבען און אַרבייט מיט שען" פון פראָס. סאַבאַלטע 5.45 פון צערט (טר. פון וואַרשע) 6.45 פאַרשידענע קאָמוניקאַטן פון דער לאָדזער האַנדעלס-פאַרלעזונג פון פראָגראַם אויפן נעכטיגען פאַרטראָג פון ד"ר. מקנלינסקי „קרצנקרישען ביי קינדער" 7.35 קאָנצערט ראַדיאָ פראָגראַם זשאַרנאַל פון וואַרשע 8.15 ראַדיאָ מעכנישער שמועס פון דער לייכטע מוזיק פון וואַרשע 9.30 הערן וואַרשע 10.15 קאָנצערט שאָפּענסקיס 10.35 „ב.ג.ש." וועזער, פּאָליציי און ניקאַטען, די אויפשטאַנען-מוזיק פון וואַרשע.

פרייטאָג 1 מאַי

לאָדז (233,8) 11.58 שעה-צייכען, מאָנען מוזיק 1.15 פאַרלעזונג פון שעה רעם די אויך קינד און מעסער 2.50 לעקציע פראַנצויזיש 3.30 מ מאַטאָרזישיסטען א. ט. „די גרויסע עכ פראָס. ה. מאַשקעוויצקי (טר. פון פאַרטראָג פאַר מאַטאָרזישיסטען א. ט. פון ט. מאַקאָווייצקי (טר. פון וואַר אויניקאַט פאַר שיסער און פישער 4.15 וויגעצל פון וואַרשע 4.30 גראַנאַשע וואַרשע 5.15 פאַרטראָג פון קראָקע פון מאַנדאָליניסטען אָרקעסטער (טר. 6.45 פערשידענעס 7.10 קאָמוניקאַט פון האַנדעלס קאַמער און פאַרלעזונג פון נעכטיגען טאָג 7.25 גראַמאָפאָן מוזיק פרעסע זשורנאַל פון וואַרשע — 8. שמועס פון וואַרשע 8.15 סימפאָניעקאָנצערט פון דער לאָדזער האַנדעלס-אָרקעסטער (וואַרשע) נאָכן קאָנצערט „ב.ג.ש." רעדן און פאַרשט קאָמוניקאַטען פון אויך דער אויסלענדישע סטאַציעס.

—:0:—

„נאַדזאַר" פאַר גראַף זשעוואַווסקי

געריכטס-אויפזיכטעי פאַר 2 אַנדערע פירמעס

(5) דאָס האַנדעלס-געריכט האָט בעכטען בעשטימט אַ „נאַדזאַר" איבער'ן גראַף קאַזשימיעזש - העגריק-ווינצענטי זשעוואַווסקי, דעם אייגענטימער פון פאַלוואַרק בראַטאַשעוויצע, ביי גלאָוונאָ. דער גראַף פיהרט אַ קראָכמאַלנע אין גלאָוונאָ, אַ ציגעלניצע, אַ דאַמף-טאַרטאַק און אַ וואַסער-טאַרטאַק, אַ מיהל אין בוקאָווינע אין בעזיצט אַ גוט בארובקאָ.

דער בילאַנס פון גראַף'ס אונטערנעמונגען שליסט זיך מיט 5 מיליאָן 477,888 זל. פון וואָס דער אייגענער קאַפּיטאַל בעטרעפט 2 מיליאָן 235,082 זל. אַזויפיל בעטרעפט טאַקע דער איבערגעוויכט פון די אַקטיוועס פון די פאַסיוועס.

אַלס אויפזעהער זענען נאָמינירט געוואָרען אַדוו. ראָמאַן ווייניקאָניס און העגריק ווייגאַרטנער, ריכטער-קאָמיסאַר איז ה' האַמבורג.

* * *

אַ געריכטס-אויפזיכט איז אויך בעשטימט געוואָרען דער פירמע „. שאַפּיראָ", פאַפּיר-האַנדעל אויף ציגעל-גאַס 39.

אינטערוועניצען געגען די איבער-שאַצונגען פון אומזאַץ-שטייער

(—) די לאָדזער סוחר'ישע אָרגאַניזאַציעס האָבען אָנגעהויבען אינגערען אין פינאַנץ-אַמטען געגען די צו הויכע אויסמעסטונגען פון אומזאַץ-שטייער פאַר'ן מערגאָנגענעם יאָהר. עס ווערט אויך געפּלאַנט אַרויסצושיקען צו דער רעגירונג אַ מעמאָריאַל.

2 דעמאָנסטראַציעס דעם 1. מאַי

(ב) די לאָדזער שטאָט-סטאַראָסטווע האָט אַרויסגעגעבען ערלויבנישען אויף 2 דעמאָנסטראַציעס דעם 1. מאַי: איינע פאַר די „פּראַקעס" אין איינע פאַר פ.פ.ס, דייטשע אַרבייטס-פּאַרטיי „בונד" און פּועלי-ציון צוזאַמען.

אנקעטע פון לאָדזער איינוואוינער

וועט פאַרקומען אין 2 וואָכען אַרום

(ב) דעם 14. מאַי וועלט אין לאָדז דורכגעפיהרט ווערען אַן אַנקעטע פון דער היגער בעפעלקערונג. יעדער ווירט, אָדער הויז-פערוואַלטער דאַרף בעצייגענס זיך פערזעהן מיט די אַנקעטע-בויגענס, וואָס ווערען אַרויסגעגעבען דורך די מעלדונגס-ביוראָ'ס. פאַר יעדען לאָקאַטאָר מוז מען אַרויסנעמען צו 2 בויגענס. די בויגענס וועלען אויסגעשריבען ווערען דורך די לאָקאַטאָרען גופא. פאַר יעדען בלאַנקעט וועט מען נעמען פון לאָקאַטאָר צו 5 גראָשען.

בלוטיגע מלחמה צווישען אַ לאָקאַטאָר און ווירטין

די שכנים נעמען אַנטייל אין שלאַכט

(:) אויף סטעפּאַן-גאַס 14 האָט צווישען דער הויז-בעזיצער, דער 64-יעהריגער מאַטולדאַ באַשקאָווסקע און איהר 23-יעהריגען זוהן לעאָן אַ בלוטיגע אָנגעהאַלטען אַ סכסוך מיט'ן לאָקאַטאָר יוזעף סטשושמשקאָווסקי, אַ שלאָסער.

לעצטענס האָט די ווירטין אָנגעהויבען דראָהען דעם לאָקאַטאָר מיט עקסמיסיע ווייל ער איז שולדיג געווען דירה-געלד. דער לאָקאַטאָר האָט זיך דערום פאַרמאָסטען זיך נוקם צו זיין אין אַזהר.

נעכטען האָט ער צוזאַמען מיט זיינע זוהן, אַ 18- און 19-יעהריגען, זיך אַרומגעריסען און דער וואוינונג פון דער מוטער און לעאָן באַשקאָווסקי האָט געשעפּלט אַ טעגען ווידערשטאַנד. פון די גאַנצע זענען אויך אַרויסגעלאָפען די שכנים, וועלכע האָבען אָנגעהויבען אַ מלחמה מיט די לאָקאַטאָרען. אַזוי אַרום איז דער קאַמף געוואָרען נאָך פערבויטערער.

צום גלוק איז אָנגעקומען פּאָליציי און אינטערוועניערט. צו סטשושמשקאָווסקען'ס און זיינע 2 זוהן און דער מוטער מיט אַזהר זוהן, וועלכע האָבען בעקומען שווערע וואונדען, און אַרויסגעפירט פון געוואָרען די פאַנאַטאָוויע. ס'איז צוזאַמענגעשטעלט געוואָרען אַ פּראָטאָקאָל.

לאָדזער יודיש קאַמעראַל-טעאַטער

אַל. 1-טער מאַי 2. ● אַל. 1-טער מאַי 2.

גאַסטשפּילען פון

דוד הערמאַן טעאַטער

מיט'ן אַנטייל פון פּרעמיער פון דער ווילנער טרופּע

יוסף כאַמען

אין רעפּערטואַר:

דוד בערגעלסאָן — „דער טויבער" דראַמע אין 3 אַקטען.
דוד פינסקי — „יאַנקל דער שמיד" קאָמעדיע אין 3 אַקטען.
יעקב פרעגער — „בסיון" דראַמע אין 3 אַקטען.
אָסיפ דימאָוו — „הונגערשטאָלץ'ס חלום" קאָמעדיע 3 אַקטען.
יאַן פּאַבריציוס — „ראַסע" דראַמע אין 3 אַקטען.
שלום עליכם — „שווער צו זיין אַ יוד" קומעדיע 3 אַקטען.
ד"ר י. ב. ציפּור — „אויפשטאַנד" דראַמע אין 3 אַקטען.

אַלס ערשטע פּרעמיערע וועט געגעבען ווערען „דער טויבער"

אינסצענירונג און רעזשי: דוד הערמאַן, מוזיק: פּראָפ. שפּערבער, מאָלער: יוסף שלייוניאַק, יצחק ברוינער. אָדמיר.-לייטער: א. גאַרעיעלאָוו.

פּרטים אין די ווייטערדיגע אַנאָנסען.

18-יעהריגע פער'משפּט פאַר קאָמוניזם

(§) דער 18-יעהריגער בנימין גלאַט איז געכאַפּט געוואָרען ביי פונאַנדערקלעבען קאָמוניסטישע פלאַקאַטען. נעכטען איז ער דערפאַר פער'משפּט געוואָרען אויף 8 חדשים פעסטונג.

אַסוף מיט די מייז!

די מלחמה מיט די מייז אין לאָדז ווערט געפיהרט זיי ווערען אויסגעראָט מאַסענווייז. בלויז אויף סאָלנאַ 12 זענען שוין „געפאַלען 150 שטשוריעס. די קאָנטראָל-סאַניטאַרען שטעלען צוזאַמען פּראָטאָקאָלען געגען ווירטסלייט, וואָס פיהרען נישט דורך די אַקציעס.

גאַנדי אין הויזען

(פעליעטאָן)

אַלע ווייסען עס, (און מן הסתם מיינע לעזער אויך), אַז קליידער שפּילען זעהר אַ גרויסע ראָלע אין לעבען. פון יחיד, ווי פון כלל.

קליידער שפּילען אָפט די ערשטע פידעל אין לעבענס-אָרקעסטער. טוט אָן אַ פּאַציפיסט אָפיצערסקע שטיוועל מיט שפּאָרען — און ער וועט ווערען מיליטאַריסטיש. טוט אָן אַ אשה צנועה אַ קורץ קליידעל ביז די קניה, און זי וועט תיכף פערלייגען אַ פוס אויף אַ פוס-און שיקען נאָך סיגאַרעטלעך...

דער כח פון מלבושים איז גרויס און ריזיג. מלבושים מאַכען אַ מענשען קאָמיש און קליין. מלבושים מאַכען אַ מענשען פּאָעטיש און גרויס. אין קליידער ליגט טיפאה און קדושה.

דער צויבער פון מלבושים איז דער צויבער פון פערוואַנדלונג. מען קען דורך קליידונג און פערקליידונג פערוואַנדלען מענשען אין מלאכים און שייוואַלים. אין צדיקים און יעזואיטען.

אַלע ווייסען עס, (און מן הסתם מיינע לעזער אויך), אַז קליידער שפּילען זעהר אַ גרויסע ראָלע אין לעבען. פון יחיד, ווי פון כלל.

קליידער שפּילען אָפט די ערשטע פידעל אין לעבענס-אָרקעסטער. טוט אָן אַ פּאַציפיסט אָפיצערסקע שטיוועל מיט שפּאָרען — און ער וועט ווערען מיליטאַריסטיש. טוט אָן אַ אשה צנועה אַ קורץ קליידעל ביז די קניה, און זי וועט תיכף פערלייגען אַ פוס אויף אַ פוס-און שיקען נאָך סיגאַרעטלעך...

דער כח פון מלבושים איז גרויס און ריזיג. מלבושים מאַכען אַ מענשען קאָמיש און קליין. מלבושים מאַכען אַ מענשען פּאָעטיש און גרויס. אין קליידער ליגט טיפאה און קדושה.

דער צויבער פון מלבושים איז דער צויבער פון פערוואַנדלונג. מען קען דורך קליידונג און פערקליידונג פערוואַנדלען מענשען אין מלאכים און שייוואַלים. אין צדיקים און יעזואיטען.

מענשען האַנדלען אפילו לויט זייערע קליידער נאָך:

אַ מענש אין אַ פראַק און אַ צילינדער-הוט, האַנדעלט אַנדערש, ווי אַ מענש אין אַ ווייכען קאַפּעליוש און אַ בלויער אַרבייטער-בלוזע...

זיין בליק אויפ'ן לעבען איז נאָר אַן אַנדערער...

מלבושים מאַכען דאָס גרויסע שפּיל פון לעבען שפּילעוודיגער, טעאַטראַלישער.

און דערפאַר האָט דער כהן גדול אַמאָל אָנגעטון טפעציעלע מלבושים, ווען ער איז אַריין אין קדשי קדשים.

און דאָ ליגט אויך דער סוד פון אוניפאָרם.

ווען רעגירונגען ווילען דורך מענשען דורכפיהרן זייערע ווילענס, ווילען זיי שטעלען אין דינסט פון זייערע אינטערעסען. — טוען זיי זיי אָן אוניפאָרמס. אַ מענש אין אַ אוניפאָרם ווערט גלייך אַן אַנדער דענש. מיט אַנדער פסיכאָלאָגיע.

האָט איהר אַמאָל געזעהן אַ פּאָליציי-מאַן אויסטון זיין מונדיר? גלייך ווי ער טוט אויס זיינע „קנעפּלעך", ווערט ער ککל האדם. קריגט אַן אַנדער פּנים אפילו.

מען קען אַ מענשען מאַכען ווייך, צאַרט און ראָמאַנטיש — דורך קליידער און פערקעהרט.

רשעות און צדקות ליגט אין די פאַלצען פון קליידער. דער גרויסער סוד פון זינד, בעהאַלט זיך אין די נעט פון קליידער.

ווען די עברה וואָלט פערדעקט איהר נאַקעטקייט און זיך אָנגעטון צניעות-דיגע מלבושים — וואָלט זי געוואָרען אויס עברה!

אַלענפאַלס אַ סך אַ קלענערע.

אַ פרוי אין מאָרגען-קליידער איז מעהר גרייט צו זינדיגען, ווי אַ פרוי אין נעוועהנליכע קליידער. די „קימאָנאָ" האָט מעהר זינד אויף איהרע פיל קאָלירטען געוויסען, ווי די פשוט'ע הויז-קלייד...

צו וואָס זאָג איך עס איין אַלץ? — אַנטקעגען גאַנדי, דעם נביא פון אינדיען.

אָט לייען איך, אַז גאַנדי קומט קיין לאָנדאָן צו אַ קאָנפערענץ מיט מאַקדאָנאַלד'ן, אין הויזען!

געוועהנליך, געהט דער אינדישער נביא אין קעמפּער-שטענדיג אָהן הויזען. כמנהג אינדיען. אָבער אין לאָנדאָן וועט ער זיך ווייזען אין הויזען...

און איך זאָג זיך: עס איז נישט גוט!

ווען איך בין גאַנדי'ס אַ תלמיד, וואָלט איך פערהיט מיין רבי'ן פון אַזאַ שטרויכלונג. ווייל, איך האָב מורא פאַר גאַנדי'ן אין הויזען. גאַנדי אין הויזען—בעדייט אַ שוואַכערער גאַנדי.

גאַנדי אין הויזען—בעדייט אויך, אַז גאַנדי גיט זיך אונטער אייראָפּע און צו איהר קולטור און רויב-פּאָליטיק.

גאַנדי אין הויזען קען אויך מיינען גאַנדי אין אַ פראַק און צילינדער און אפשר אפילו אין אַ געפּרעסט העמד.

און אַזוי בעקליידט, ווערט אונזער נביא אַ דיפּלאָמאַט צווישען דיפּלאָמאַטען. פון אַ זאַלץ-מאַכער — אַ פּאָליטיק-מאַכער...

גאַנדי אין הויזען, דאַכט זיך מיר, וועט האַנדלען אַנדערש, ווי גאַנדי אָהן הויזען. די אָהן הויזען'דיגקייט, איז אויך אַ סימבאָל פון גאַנדי'ס לאַנד.

די בער(יבטע אינדיער, וועלכע ענגלאַנד טוט אויס נאַקעט און לאָזט אָהן הויזען.

קורץ, גאַנדי אין הויזען, בעדייט אַנדער גאַנדי - און דאַן צווייפעל איך, צי ער וועט דורכפיהרען זיין מיסיע.

יאָ, יאָ... מלבושים זענען נישט אַ קליינינקייט. און אַ מענש און אפילו אַ פיהרער, מוז זיך ווישען, ווי צו קליידען.

און דערהויפּט דאַרף ער ווישען, ווי נישט צו ענדערן זיין הלבשה. ווייל אין קליידונג, ווי מען זאָגט, ליגט אָפּט דער סוד פון אונזער ערפאָלג און מיס-ערפאָלג. און דערין זענען מיר אַלע געגליכען צו פרויען...

און מיר ווילט זיך אָפּעליען: ליבער גאַנדי, פאָלג מיך, טו נישט אָן קיין הויזען. אָהן הויזען ביזטו פיל שטאַרקער.

אָהן הויזען — שרייט פון דיר אַרויס די גאַנצע לאַנד פון דיין פאָטערלאַנד.

אין הויזען—איז יעדער פון די ענגלישע דיפּלאָמאַטען שטאַרקער פון דיר און כיטערער.

פאָלג מיך, ליבער גאַנדי!

מאַמפאָרד.

בעקערס פאדערן
העכערן פרייז פון געבעקס

(ד) די בעקער'ס פאדערן ווידער פון מאגיסטראט צו העכערן די פרייזען פון געבעק'ס. דער מאגיסטראט איז געגען דעם.

61.000 ארבייטער
בעשעפטיגט אין אינדוסטריע

אין לאדזער אינדוסטריע-ראיאן האבען לעצטע וואך געארבייט 61,041 ארבייטער.

ענדערונג אין שטאט-געריכט

(§) דער נאטשעלניק פון לאדזער שטאט-געריכט ה' דזימונט שיטקאוו-זקי ווערט פון 1. מאי איבערגעטראגען אין יוסטיץ מיניסטעריום אלס רעפערענט. אויף זיין ארט איז בעשטימט געוואָרען ריכטער יוזף לוטשינסקי.

איבערגעפאהרען אזכן

(ד) א וואגען האט געטטען איבערגעפאהרען אויף זגערזשער גאס דעם דעם 76-יעהריגען אלטער שולימאוויטש.

ווידער א פאבאר-פראצעס אין לאדזן

הדס בענטשקאווסקא פער'משפט אויף 7 חדשים תפיסה

(§) אין לאדזער קרוז-געריכט איז געכמען ווידער פארגעקומען א פאבאר-פראצעס. צווישען די אנגעקלאגטע האט זיך געפונען די בעקאמטע חדס בענטשקאווסקא. די איבריגע אנגעקלאגטע זענען געווען דער 21-יעהריגער בערל-הערש סמיעטאנא (6. שערפען 19), דער 21-יעהריגער חיים נחום פעפער (פולסורסקי-גאס 40) און יונד שטרומף (זגערזשער 40), 21 יאהר אלט.

די געשיכטע פון דעם פראצעס איז, לויט'ן בעשלדיגונגס-אקט פאלגענדע:

דאס 6. אויגוסט 1930 האט חדס בענטשקאווסקא זיך בעמוהט צוצוהעלפען דעם בעאמטען פון לאדזער פ.פ.א., לעאן דאווידאוויטש, ער

זא" נעמען לאפובסע

אין דערפאר בעפרעמען דורך א געוויסער מאכלנאציע פון מילוטער-רינסק, פעפער, שטרומפען און סמיעטאנא'ן.

די רעד פאפראוש, וואס זענען צוזאמען מיט די בענטשקאווסקא געזעסן געוואָרען אויף דער בעשלדיגונגס-באנק, זענען פארגעוואָרפען געוואָרען, אז זיי האָבען בען ציזאמען מיט דער פאבאר-מאכער אן בעוואוסטזיין אנגערגענומען דורכצופיהרען א שווינדעל, פרי אויף אנ'אנבעדעכטיגטען אופן.

אויסצומיידען דאס מיליטער-רינסק

די אונצעלרעכטען פון די פארגעוואָרפענע מאכלנאציעס זענען: דעם 5. אויגוסט פ.י. אין צו מאראנא לעשניעווסקא דער סטרוזשעל פון הוז, וואו עס געפינט זיך דער פ.פ.א. (נאוא-שאראא 18), נעקומען חדס בענטשקאווסקא און געבעטען זי זאל איהר אנווייזען א בעאמטען צו העלפען ערלעדיגען עפנס א מיליטערישען ענין. ווזשניעווסקא האט גראָט בעטערקט דורכגעהן דעם וואשנבוד פון פ.פ.א., ווזלאדיסלאוו פלוטשינסקי'ן. זי דאס אזהס ארטגעריפען צו זיך און שטיב און דארט האט זי דעם וואשנבוד פארגעשטעלט פאר דער בענטשקאווסקא. בעת'ן שמעטס מוטן וואשנבוד האט בענטשקאווסקא געזעהלט געוואוער ווערען, צו ער וואונט אן לאקאל פון פ.פ.א., צו ער האט בעקאנטשאפט צוזוישען די בעאמטע. ביי'ם לכינו האט זי געגעבען אנ'אנטוערונגען, אז מען קאן האבען

אויסצומיידען דאס מיליטער-רינסק

די אונצעלרעכטען פון די פארגעוואָרפענע מאכלנאציעס זענען: דעם 5. אויגוסט פ.י. אין צו מאראנא לעשניעווסקא דער סטרוזשעל פון הוז, וואו עס געפינט זיך דער פ.פ.א. (נאוא-שאראא 18), נעקומען חדס בענטשקאווסקא און געבעטען זי זאל איהר אנווייזען א בעאמטען צו העלפען ערלעדיגען עפנס א מיליטערישען ענין. ווזשניעווסקא האט גראָט בעטערקט דורכגעהן דעם וואשנבוד פון פ.פ.א., ווזלאדיסלאוו פלוטשינסקי'ן. זי דאס אזהס ארטגעריפען צו זיך און שטיב און דארט האט זי דעם וואשנבוד פארגעשטעלט פאר דער בענטשקאווסקא. בעת'ן שמעטס מוטן וואשנבוד האט בענטשקאווסקא געזעהלט געוואוער ווערען, צו ער וואונט אן לאקאל פון פ.פ.א., צו ער האט בעקאנטשאפט צוזוישען די בעאמטע. ביי'ם לכינו האט זי געגעבען אנ'אנטוערונגען, אז מען קאן האבען

היפשע פערדינסטלעד

דער וואשנבוד דאס זיך משער געווען, אז ער האט פאר זיך די פאבאר-מאכער בערקע בענטשקאווסקא. ער האט אויך דאס אנגעוויזען אויפ'ן בעאמטען דאווידאוויטש, פאר וועמען ער האט אנגעגעבען אנ'אויבגעשטראכטען אדרעס.

צוזאמרגענומען האט דער וואשנבוד וועגען דעם

מיטגעטיילט דעם קאמענדאנט פון פ.פ.א.

מאיור הענדריק פולו און דעם בעאמטען דאווידאוויטש. די מעשה האט אנגעגעבען אין אויספארשונגס-אמט און דער וואשנבוד פלוטשינסקי און בעאמטער דאווידאוויטש האבען בעקומען אינסטרוקציעס, ווי זיך נוהג צו זיין בנוגע בענטשקאווסקא'ס פארשלאגען.

א מאנ שפעמער אין בענטשקאווסקא ווידער געקומען אין לעשניעווסקא'ס וואוינונג. זי האט ארויסגערופען דעם וואשני און איהם געבעטען דאווידאוויטש'ס אדרעס. ווייל דער ערשטער אדרעס איז נישט קיין ריכטיגער. פלוטשינסקי האט איהר אויפגעגעבען זיין ריכטיגען אדרעס אויף ווזשעזשינסקא 8. זי אז טאקע געגאנגען צו דאווידאוויטש'ן. דארט איז אייך געווען פלוטשינסקי, ווייל אזוי דאס געהייסען מאיאר פול. זי האט אהן שהיות פארגעשלאגען דאווידאוויטש'ן, ער זאל זעהען

בעפרייען עטליכע פאבאראווע

פון מיליטער-רינסק. ארויף זעהען זי זאלען פערשטאנד ווערען צום אויבער-קאמענדענט. דאווידאוויטש האט לפנים כמו'ם געזאגט. בעגעגנונג מיט דאווידאוויטש האט דאן שטאנדגעפונען די נעמען פון די 3 פערזאנען אין דאווידאוויטש האט עס פערזיכערט, כדי צו „ערלעדיגען".

אויף בענטשקאווסקא'ס פראגע:

וויפיל וועט דאס קאסטען?

האט דאווידאוויטש געענטפערט, אז דערווייל וויסט ער נאך נישט; אז ווען ס'וועט ערלעדיגט ווערען, וועט מען שוין זעהען".

אויפגעהענדיגט האט דער בעאמטער ערקלערט בענטשקאווסקא", אז ס'איז גלייכער, זי זאל צו אידם בעדל נישט קומען. ענטפער וועט זי שיין בעהיטען דער פלוטשינסקי'ן. פלוטשינסקי האט דאן זיך אָפגעשמועסט מיט בענטשקאווסקא'ן צו טרעפען זיך איז שטוב אויף רוב פאלודניאוס אין אסכאלניא אז בענטשקאווסקא איז צומריעדען אדעס-טירט געוואָרען, האט זי זיך נישט מיהה געגעבען. נישט שפרעכן" איז נישט סמיעטאנא'ן קען, ד. פעפער יונ איהר בעגאנגען, ווייל ער איז אויך שכן אזן פאר איהם אזן זי געגאנגען געוואוירן ווערען אזן פ.פ.א., ג ער איז נישט ציגערעכטיגט צום „אינטערפאנענען". אויב שמיעטאנא אין שטרומף האבען זיך נישט מודה געזען. פעפער האט

בעפרייען עטליכע פאבאראווע

פון מיליטער-רינסק. ארויף זעהען זי זאלען פערשטאנד ווערען צום אויבער-קאמענדענט. דאווידאוויטש וואלט אים לפנים כמו'ם געזאגט. בעגעגנונג מיט דאווידאוויטש האט דאן שטאנדגעפונען די נעמען פון די 3 פערזאנען אין דאווידאוויטש האט עס פערזיכערט, כדי צו „ערלעדיגען".

אויף בענטשקאווסקא'ס פראגע:

וויפיל וועט דאס קאסטען?

האט דאווידאוויטש געענטפערט, אז דערווייל וויסט ער נאך נישט; אז ווען ס'וועט ערלעדיגט ווערען, וועט מען שוין זעהען".

אויפגעהענדיגט האט דער בעאמטער ערקלערט בענטשקאווסקא", אז ס'איז גלייכער, זי זאל צו אידם בעדל נישט קומען. ענטפער וועט זי שיין בעהיטען דער פלוטשינסקי'ן. פלוטשינסקי האט דאן זיך אָפגעשמועסט מיט בענטשקאווסקא'ן צו טרעפען זיך איז שטוב אויף רוב פאלודניאוס אין אסכאלניא אז בענטשקאווסקא איז צומריעדען אדעס-טירט געוואָרען, האט זי זיך נישט מיהה געגעבען. נישט שפרעכן" איז נישט סמיעטאנא'ן קען, ד. פעפער יונ איהר בעגאנגען, ווייל ער איז אויך שכן אזן פאר איהם אזן זי געגאנגען געוואוירן ווערען אזן פ.פ.א., ג ער איז נישט ציגערעכטיגט צום „אינטערפאנענען". אויב שמיעטאנא אין שטרומף האבען זיך נישט מודה געזען. פעפער האט

בעפרייען עטליכע פאבאראווע

פון מיליטער-רינסק. ארויף זעהען זי זאלען פערשטאנד ווערען צום אויבער-קאמענדענט. דאווידאוויטש וואלט אים לפנים כמו'ם געזאגט. בעגעגנונג מיט דאווידאוויטש האט דאן שטאנדגעפונען די נעמען פון די 3 פערזאנען אין דאווידאוויטש האט עס פערזיכערט, כדי צו „ערלעדיגען".

אויף בענטשקאווסקא'ס פראגע:

וויפיל וועט דאס קאסטען?

האט דאווידאוויטש געענטפערט, אז דערווייל וויסט ער נאך נישט; אז ווען ס'וועט ערלעדיגט ווערען, וועט מען שוין זעהען".

אויפגעהענדיגט האט דער בעאמטער ערקלערט בענטשקאווסקא", אז ס'איז גלייכער, זי זאל צו אידם בעדל נישט קומען. ענטפער וועט זי שיין בעהיטען דער פ.פ.א. פון

Lodzer Tageblat № 99 לאָדזער טאָגעבלאַט

דאָס טאָג-בוך פון פרויען-מערדער לאַנדרו

שטיינערנע דאָקומענטן צו דער פסיכאָלאָגיע פון די גרעסטע מאַסען-מערדער איז 20-טן יאָהרהונדערט

5.

פאַל סעסיל זשאַם.

אַנטעק'ן אַכטען צלמ'על אין לאָדזרו'ס נאָטיץ-בוך געפינט זיך מאַדאַם סעסיל זשאַם. זי איז ביי פערציג יאָהר אַלט, אָבער נאָך זעהר שעהן אין זעהט אויס מיל יונגער. זי האָט געשטאַמט פון אַ רייכער פרוצים-פאַמיליע און האָט זיך פערליבט אין איהרען אַ לעהרער. די עלטערן האָבען נישט געוואָלט איינשטימען אויף דער חתונה און דאָס פאַר-פאָלק איז אַנטלאָפען פון דער היים. די עלטערן, שטרענגע קאַטוליקען, האָבען די טאָכטער פערשאָלטען און גאָרנישט געוואָלט פון איהר וויסען. דער טאָכטער איז געגאַנגען אַלץ ערנער און ערנער. די מאַי-מאָנאַטען פון דער ליבע זענען אַריבער. דער מאַן האָט זיך אַרויסגעוויזען אַלס שוואַכער פערדינער. די פרוי אָבער איז געוואוינט געווען צו רייכטום און האָט פיל געפאָדערט. דער מאַן האָט געוואָלט ראַטעווען די רעשטען פון דער ליבע און איז אַוועק אויפ'ן וועג פון פערברעכען. כדי דער פרוי צוצושטעלען, וואָס זי האָט געוואָלט. ער איז אָבער געווען נישט קיין געניטער פערברעכער און איז איינגעכען אויף אַ לענגערע צייט אַריינגעפאַלען אין תפיסה.

זי בעזעצט זיך אין פאַריז, בעקומט דאָרט אַ שטעלע אין אַ שפיצען-געשעפט. צו דער צייט האָט זי בעקומען אַ ירושה פון אַ פערשטאָרבענער מוהמע. אין שפיצען-געשעפט איז געקומען אין אַ נעפע'דיגען הערבסט-טאָג אַן אינטערעסאַנטער נידעריגער הער מיט אַ שוואַרצער באָרד און שאַרפע אויגען. ביי פרוי זשאַם האָט אָנגעהויבען שטאַרק צו קלאַפען דאָס האַרץ. עפּעס אויסערגעוועהנליכעס איז געווען אין דעם אומבעקאַנטען. ער איז צוגעגאַנגען גראָד צו איהר און געקויפט שפיצען. ער האָט זיך דערביי אַרויסגעוויזען אַלס גרויסער קענער פון שטיקערייען. מען האָט אָנגעהויבען צו פלירטערן און, אַזוי ווי מען האָט שוין צוגעמאַכט דאָס געשעפט, איז לאָנדרו (דאָס איז ער געווען) געגאַנגען בעגלייטען פרוי זשאַם אין דער היים.

די פרומע און שטרענגע קאַטוליקין האָט נישט געלאָזט אַזוי לייכט איהר האַרץ איבערעדען. צום זינדיגען לאָנדרו איז געווען אַ גרויסער פרויען-נשמה-קענער, פלעגט ער אָפט געהן מיט פרוי זשאַם אין קירך „סאַרקעקער" בעטען גאָט. ענדליך האָט זי נאָכגעגעבען. דעם 26-טען נאָוועמבער 1917 איז זי צום ערשטען-מאָל אַוועקגעפאָהרען קיין גאָמבע, זי האָט דאָרט גענעכטיגט. לאָנדרו האָט געזיגט. איהר חבר'טע אין שפיצען-געשעפט האָט פרוי זשאַם דערצעהלט, אַז זי וועט זעהן זיך גט'ן מיט'ן מאַן און חתונה האָבען מיט לאָנדרו. „ער איז אַ מאַן אין פולען זין פון וואָרט", האָט די נייע כלה כאַראַקטעריזירט לאָנדרו. „אָפטמאָל האָט ער זיינע משוגעת'ן, אָט קלויבט ער יעדען טאָג אין סאָד בערג טרוקענע בלעטער"...

דאָס האָט לאָנדרו צוגעגרייט שטאָף צו פערברענען די גליבטע, מיט וועלכער ער האָט דאַן אין גאָרטען שפּאַצירט. „פרוי זשאַם האָט געקליבען ברענשטאָף פאַר איהר אייגענעם קערפּער", שטרייכט אונטער דער פראָקוראָר. דעם 30-טען נאָוועמבער געפינען מיר געגען מאַדאַם זשאַמס נאָמען די כאַראַקטעריסטישע בעמערקונגען: „איין בילעט אַהין און איין בילעט הין און צוריק". 4 אַ זייגער מיט 10 מינוט און דאַן נאָך 11.270 פראַנק.

אין די פאַר ווערטער איז געווען דער גאַנצער גורל פון פרוי זשאַם, איהרע פאַפּירען האָט מען געפונען אין לאָנדרו'ס גאַראַזש.

די שניידעריז אַנעט פאַסקאַל.

דעם 7-טען יאַנואַר 1918 האָט לאָנדרו איבערגעלייענט אין צייטונג, אַז אַז די 32-יאָהריגע פאַריזער שניידערין אַנעט פאַסקאַל זוכט אַ לעבענס-פריינד. איהם איז זעהר געפעלען געוואָרען די בעוועגליכע, שאַרפצונגיגע, גאַלדקאַפּיגע אַנעט און איהר איז נאָך מעהר געפעלען געוואָרען דער עלעגאַנטער שוואַרצבערדיגער ליוכטען פאַרעסט. די זעלבע נאַכט האָט זי דערצעהלט, אַז לאָנדרו האָט איהר געהייסען סוגאַנדערלאָזען די האָר און אַ לענגערע צייט אומבעוועגליך אין שאַרף אַליין אויף איהר געקוקט. זי האָט זיך לאַנגזאַם אויסגעטון. אַ נאַקעטע האָט זי געהאָלפען לאָנדרו זיך אויסטון און האָט זיך קוים געקאָנט דערמאָנען, ווי ער זי האָט אויף די הענד געטראָגען צום בידערגען דיוואַן. עטליכע מאָל אין וואָך האָבען זיך איבערגעחזר'ט די ווילדע, צוימלאָזע ליבע-נעכט, ביז... דעם 4-טען אַפּריל געפינען מיר אין נאָטיץ-בוך וועגען נאָמען פאַסקאַל אַ צלמ'על, מיט דער בעמערקונג: איין בילעט אַהין און איין הין און צוריק. 17 אַ זייגער מיט 15 מינוט און קאַסאַ-בילאַנס פאַסקאַל 885 פראַנק.

נאָך איין שוידערליכע בעמערקונג געפינען מיר אין לאָנדרו'ס נאָטיץ-בוך נעבען נאָמען פאַסקאַל: אַ גאָלדענער צעביס פאַסקאַל—15 פראַנק. די גאָלדענע צייגער פון זיין געליבטע האָט אויך לאָנדרו נישט פערגעסן-פערוואָנדלן אין געלד. די דאָקומענטען פון אַנעטע פאַסקאַל האָט מען געפונען אין גאַראַזש.

(דאָס ווייטערע מאָרגען)

דער אונגעוועהנליך פילזייטיגער לעזער-קרייז:
סוחרים / פאַבריקאַנטען / האַנדווערקער / קליינהענדלער / פרייע פראָפעסיעס / אַרבייטער

דער צוטרוי פון די לעזער צום „לאָדזער טאָגעבלאַט"
וואָס מיר האָבען זיך ערוואָרבען אין משך פון די 24 יאָהר וואָס אונזער צייטונג עקזיסטירט

די פאַכמענישע און רעיעלע בעהאַנדלונג
ביים אויסנעהמען אייערע בעשטעלונגען

אַט די דריי פונקטען

גאַראַנטירען דעם אונבעדינגטען ערפאָלג פון אייערע אַנאָנסען אין „לאָדזער טאָגעבלאַט"

שוין ערשינען דער אַפּריל-נומער
פון דער לאָדזער צייטשריפט פאַר ווירטשאַפטליכע, געזעלשאַפטליכע און קולטורעלע פראַגען
„אילוסטרירטער פוילישער מאַנטשעסטער"
אונטער דער רעדאַקציע פון אלי' באַרוכין.
מיט אַרטיקלען פון: פרעזעס ראָבערט בייער, ד"ר ה. לידוויק, קאַנסול מאַקס קאַהן, נ. שפּעט, פראָפ. ד"ר מ. באַלאַבאַן, אָסקאַר בערמאַן, סטאַראָסטע אַלעקסי רשזעווסקי, אלי' באַרוכין, אַליאַ ערענבורג, מאַגיסטער יוזעף ליטווין א.א.
דער נומער איז רייך אילוסטרירט.
פרייז 50 גראָשען.
צו בעקומען ביי אַלע צייטונגס-פערקויפער.

גערוועזענער מיליטער-בעאַמטער
ב. מאַן,
פיעטריקאַווער № 10
שרייבט ביטעט און גיט געוויסענהאַפט מיליטער-ענינים.
ספּעציאַליסט פאַר ביטעס שרייבען פאַר איינציגע שפּייזער

א מאַשינקע צו לאָדעס
מיט אַ קאָנסערוויר קאָסטען אין אַ גוטען צושטאַנד בילינ צו פערקויפען אין קאָלאָניאַל-געוועלב, באַזאַרנא ?.

א ריוואַליזירטער
רונד-זשאַקאַרד-אַרבייטער
ווערט פון זאָפּאַרט געזוכט ביי מ. פרענקעל, פולנאַצנא 27.

פוילישע שפּראַך
ווערט ערלערנט גרינדליך דורך אַ קורצער צייט
[illegible] 29, ווו. 3.

הלא חכמה תקרא
ותבינה תתן קולה
אם תקרא אמרי ומצותי תצפן אתך,
אז תשכון בטח ושאנן, כי הלך בתום ילך בטח ומעקש דרכיו יודע
איבער דעם זאַלטער נאָר קומען אין ביזראַ
פון ד. מאַנעלאַ
וואָס איז איבערגעטראָגען געוואָרען פון צווייטען הויף אויפ'ן ערשטען הויף פיעטריקאַווער 17, לינקע אָפּטיינע פאָרטער. טעל. 124-95
וואו עס ווערט פינקטלען ערלעדיגט, געזעסענהאַפט געשריבען אַלערליי ביטעס: צוויזלנע, קאָרנע האַנדלאַווע, אָפּעלאַציעס, אַדוואָלאָרעס, קלאַוזלעס זאַבעזפּיעטשענעס אויך אַלע שעפּס אין פוילען, ווענען דירות אין אַרזשאַנד ראָדעמטער. ווי אויך אויסגעזוכענען אין אַלע שפּראַכען. בעמ.: קלאַוזלעס און זאַבעזפּיעטשענעס ווערען ביי מיר ערלעדיגט אין משך פון 24 שעה.
מיט אַכטונג ד. מאַנעלאַ,
פיעטריקאַווער 17, 1-טער הויף

אַפּאַרט צו פערמיטען
אַ צימער, פאָרטער אויף וואַרשעווסקע 144, צו ערפאָרען ביים הויז-מיירע פון 6 ביז 8 אָוו.

לעזט „לאָדזער טאָגעבלאַט"

קאַלערטע דאַמען-וועש
אין ווייסע
נעמט אָן צו שטיקען אין נייען מיט אייגענע ווי אויך אָנפערטרוטע ווערע ווי Petite-reine Crèpe-de-Chine א.ז.וו. אַלעס לויט פאַריזער און ווינער זשורנאַל. זאַוואַדזקע 27 בלייוויס.

שרייבען שעהן און שנעל
לערנט אויס דער בערייהמטער קאַליגראַף ל. בערמאַן אין 15 לעקציעס. אויך ווערט אויסגעלערנט גוט שרייבען אַ יידישען ברעף אין 15 טעג. אפילו דעם וואָס קען גאָרניס. די עלטער שפּילט קיין ראָלע ניט.
זאַוואַדזקע 19 שטוב פר

פרעמדע! (אַבצאַקראַיאָוצעס)
ס'איז די העכסטע צייט אָפּצוגעבען וועגען פראָלאָנגירען דעם „אָבי" פאָדאַניעס, וועלכע ווערען געשריבען אין רעכטס-קאָנסולענען ביראָ „אַרגוס", זאַכאַרניאַ 36, טעל. 108-47

אַכטונג צייטונגס פערקויפער!
די פערוואַלטונג מאַכט בעקאַנט אַלע איהרע מיטגלידער, אַז זונטאָג דעם 3 מאַי 7 אַ זייגער פאַרנאַכט קומט פאָר אַ פערזאַמלונג מיט דער טאָג-אָרדנונג: 1) וועגען אַ בעריכט 2) וועגען פערבעסערן די לאַגע פון די מיטגלידער
מיט אַכטונג: די פערוואַלטונג

PORADNIA WENEROLOGICZNA
פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען
1 זאַוואַדזקאַ 1.
נאָר פאַר זורנערישע הויט-קראַנקהייטען און מענער-שוועכע אַנאַליזען פון בלוט און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפּער, קאָנסיליומס מיט ספּעציאַליסטען פון אוראַלאַנישע און נערוועז-קראַנקהייטען.
קווארץ-לאַמפּ-עלעקטרישער הייל-קאָבינעט - סאָסמעטיק.
טעגיג פון 8 פריה ביז 9 אָוועגד
זונטאָג פון 9 פריה ביז 2 נאָכמ.
בעזונדער וואַרטע-צימער פאַר פרויען.
וויזיט 3 זלאָטעס

„הצפירה"
עתון יומי, מדיני וספרותי (נוסד בשנת תרנ"ב)
מופיע בוורשה מיום הראשון, 15 מרץ 1931
בהשתתפות טובי הסופרים העברים.
הכתבת: „Hacefira", Warszawa, Leszno 54, tel. 709-95
מתקבלת החתימה:
בפולניה — לחודש 7 זהובים.
הכתבת למשלוח מכתבים:
„Hacefira", Warszawa, skrzynka pocztowa 509
בלודז „הצפירה" ישלח ע"י שליחים מיוחדים בבקר השכם.
בכל ענינו „הצפירה" לסנות: לבא כח של „הצפירה" ז. ווינער, קונסטנטינובסקה 49.

אויטאָגעניש שווייסוגען
מעטאַל-בעאַרבייטונגען
און שלאָסער-אַרבייטען
פאַר האַנדווערקער ראַבאָטן
J. Reder, Łódź
Konstantynowska 11/13,
(róg zachodniej)

לעזט און אָבאָנירט
לאָדזער טאָגעבלאַט

קי בא
ZACHĘTA
זגיערזשער-גאַס 26.
היינט און טעגליך! דער גרעסטער פילם פון דער וועלט!
מאָנומענטאַלע עראָטישע דראַמע לויט'ן אונשטערבליכען ווערק
פון וויקטאָר הוגאָ
דער גלאָקען-ציהער פון נאָטר-דאַם
אין דער ראָל פון גלאָקען-ציהער דער אויסגעצייכענטער
LON CHANEY
דער נאָהענטסטער פראָגראַם: „דער קאַמף ביי סאָמאַ".
אויסגעצייכנט. אָרקעסטער אונטער לייטונג פון י. סטעפאַנסקי
אָנפאַנג פון די סעאַנסען אין די וואָכען טעג 4 אַ זייגער נאָכמיטאָג, — שבת, זונטאָג, און חגאות 12 אַ זייגער פאָרמיטאָג.
פרייזען ערמעסיגט. פרייזען ערמעסיגט.

די שענסטע פאָטאָגראַפישע אויפנאַמען
און סאָלידע אויספיהרונג איז נאָר אין דעם
ערשטקל. קונסט-פאָטאָגראַפישען אַטעליער
„PARISIEN"
אינהאַבער: ה. כראַקאַ, לאָדז, פראַנציסקאַנער № 30
עס ווערען אויסגעפערטיגט אַלערליי אַרבייטען, וואָס אָנבעלאַנגט צו פאָטאָגראַפיע, צ. ב. רעפּראָדוקציעס פון מאָלער-בילדער, מאַשינען-פּלענער, אַרכיטעקטור, פאַבריקס-לאָקאַלען, אינערן און אויסערן-אויפנאַמען, פעראיינס-בילדער, גרופּען, בעלער, באַנקעטען, אַרטיסטישע קרייזען, אַמאַטאָרען-פאָרשטעלונגען א. אַז. וו. אַלע אויפנאַמען ווערן אויסגעפיהרט דורך מיר פערזענליך.
ספּעציאַליטעט פון פאָרטרעטען, ווי אויך אַ גרויסער אויסוואָהל פון פערשידענע ראַהמען, צו זעהר ביליגע פרייזען.
צופאָהר מיט די טראַמוויען 1, 6, 14.
מיט אַכטונג
Zakład Fotograficzny
„PARISIEN"
wł. H. SROKA
Łódź, Franciszkańska 30

אַלערליי דאַמען-וועש
נעמט אָן צו שטיקען אין נייען מיט אייגענע ווי אויך אָנפערטרוטע ווערע ווי Petite-reine Crèpe-de-Chine א.ז.וו. אַלעס לויט פאַריזער און ווינער זשורנאַל. זאַוואַדזקע 27 בלייוויס.

אליכם אישים אקרא
וקולי אל בני ארם
בצדק כל אמרי פי
ואין בהם נפתל ועקש
אויב איהר ווילט ערלעדיגען אייערע אָנגעוועהנטאַגטע ענינים זאָלסטו קומען צו ביראָ פון לייפּען אין דעם ביראָ
פיעטריקאַווער 17
2-טער הויף פאָרטער
דירכגאַנג זאַכאַדניאַ 52, טעל. 79-148, וואו ס'ווערט ערלעדיגט אין געשריבענע אַלערליי ביטעס, קלויזלעס און זאַבעזפּיעטשענעס אויף אַלע שטעט אין פוילען אין משך פון 24 שעה. אָפּעלאַציעס, אָפּאַזיציעס, אַדוואָלאָרעס, רעקורסען וועגען פעטער, ווייזע אין קאָמיסאַריאַט-זשאַנדאַ, וועמסיל-אינקאַסאָ אויף גאַנץ פוילען אין גאַליציען ווערען פינקטליך אין געוויסענהאַפט ערלעדיגט צו די ביליגסטע פרייזן. שותפות-אַקטען, סטאַטוטען, איבערזעצונגען אינטערעסאַנטע אַקטען, דאַקאַוויזנעס אַלערליי ספּראַוועס ווערען אָנגענומען אַדורכצופיהרען, עווענטועל מיט אַ נ'ד וואַקאַט.
די איינציגע טאָכטער
פון ישראל מאַנעלאַ
2-טער הויף פאָרטער, דורכגאַנג זאַכאַדניאַ 52, טעל. 79-148.
בעמ.: דאָס ניי-„נעבאָקענע" מעגעלע ביראָ אויפ'ן ערשטען הויף האָט נישט קיין שום שייכות מיט'ן לאַנג-עקזיסטירענדען ביראָ, וואָס געפינט זיך
אין צווייטען הויף פאָרטער
טעלעפאָן 79-148

וויכטיג פאַר דאַמען!
נאָר פאַר 2.50 זל.
מאַכט איך די עלעגאַנטסטע דאַמען-הישע נאָך דער לעצטער פאַריזער מאָדע און די עלטעסטע היטע איבעראַרבייטע איך אויף געגעליך ניי.
געדענקט דעם אַדרעס:
23 זאַוואַדזקאַ 23
איך הויף, 2-טען איינגאַנג, לינקס פאָרטער.
בעמ.: נייע היטען די לעצטע נייהייטען אין פיינער אויס-פערקויפונג — 50 פראָנ. ביליגער
ווי איבעראַל
„TOLA"

דאַמען-סאַלעוועס
פון אַלטע פילץ-היטען אינ אַ אַנדערער מינער אָדער דאַמען-היט, מאַך איך די שענסטע פע סאָנס סאַלעוועס אין פיינסטער אויסיהרונג צו שפּאָט ביליגע פרייזען.

אַבאָנאַמענטס-פרייז פאַר אַ מונאַט אין אַ ביוראָ פון אַ אַנאָנסען-בירו אין לאָדז: אין אַדמינעסטראַציע 3 זל., אין פעלד 25 זל., אין פעלד 25 זל., אין פעלד 25